

Oponetský posudek diplomové práce Vojtěcha Malínka

Diplomová práce *Zdeněk Kalista jako literární kritik* Vojtěcha Malínka je prací rozhodně nadstandardní, nejen svým obsahem, ale jak je zřejmé, i svým objemem. Práce má 368 stran textu a 50 stran bibliografií, zabývá se jednotlivými obdobími Kalistova působení v kulturních a literárních časopisech. Domnívám se že diplomant heroicky zvládl pramenný materiál a představil v úplnosti literární kritiku Zdeňka Kalisty. Práce je studnicí nečekaných objevů a zážitků. Zvláště kapitola o týdeníku *Demokratický střed* a První svazek je rozhodně objevná. Inspirativní překvapení pro byla pro mne i Kalistova práce v oboru kritiky překladu. (Jistě by Kalistovy názory i dnes měly velkou rezonanci). Usebrání a podrobné představení Kalistových článků umožňuje pochopit cestu Kalisty básníka ke Kalistovy historikovi, zvláště kulturnímu historikovi. Z práce v novém světle plasticky vystávají události posledních let první republiky, kdy byl Kalista redaktorem *Lumíra*, zvláště rok 1938. Díky jeho polemikám vyniká dramatičnost a vystupuje konfliktnost toho dějinného přelomu. Na práci je třeba také ocenit zaujetí a historickou připravenost diplomanta.

Vše, co následuje, po této oslavné partii, kterou jsem chtěla zdůraznit, že jde o mimořádnou diplomovou práci, vychází z úvah, kterým mne dovedla sama práce a snad také potřeba a chuť Vojtěchu Malínkovi zprostředkovat některé otázky, které nad takto rozsáhlým materiálem vznikly.

Vojtěch Malínek chce sledovat Kalistovu literárně kritickou metodu, čemuž do jisté míry podřizuje způsob zacházení s materiálem a členění své práce. První část tvoří přehled kritické cesty Zdeňka Kalisty a druhá část diplomové práce je sjednocena postupem, který vystihuje název kapitoly: Významní autoři ve světle Kalistových kritik. V úvodu ke této části se píše: „...Někdy můžeme nabýt dojmu, jakoby Kalista ve své recenzi sledoval pouze jednu konkrétní tezi nebo vývoj jednoho určitého motivu v autorově díle. Ale právě v tom může být diachronní pohled na jednotlivé autory v zrcadle Kalistovy kritiky zajímavý.“

Druhá část může posloužit jako východisko vážných výhrad, které jsou však zcela mimo rámec posudku diplomové práce. Jde tedy o kritiku, jež směřuje pouze a výhradně k budoucí práci nad Kalistovým dílem a veškeré výhrady vyplynuly z oponentčina zaujetí prací: Stojí totiž za úvahou, co se vlastně děje v druhé části. Zde stejně Vojtěch Malínek stejně jako v předcházejících kapitolách sumarizuje různé parciální soubory Kalistových kritik. Poskytuje jediné vodítko, kterým je chronologické řazení. Čtenář má možnost vytvořit si díky dostatečnému množství materiálu a časovému utřídění svou vlastní interpretaci Kalistovy metody. Avšak aby tak mohl učinit, musí sám vnést do materiálu mnohá jiná kritéria, která v Malínkově práci scházejí a která by osvětlila Kalistovy kritické a historické postupy a která by onomu oblíbenému slovu „zajímavý“ dodala konkrétní obsah. Potom by byla možná syntéza Kalistových postupů. Vojtěch Malínek si je vědom, že je třeba přesněji představit Kalistovu metodu, proto volí za základ jednotlivé nespojitě spojené portréty osobností. Je jisté, že se už takto cosi vyjevuje. Ale právě tomto momentučas pojmenovávat, zvolit nové strukturování nikoliv podle témat, ale chcete-li podle dominant jeho kritik, a také formulovat strategie, popisovat rétoriku atd. Rozsáhlý materiál svědčící o specifické kritické osobnosti, kulturním historikovi a i tvůrci by tak mohl být redukovánější a z práce by se mohly stát „Kalistovské nápovědy“. Z práce ja také zřejmé Kalistovy texty by měly být znovu vydány.

V první části práce je problematičnost ještě výraznější. Malínek zvolil kromě historického hlediska, tedy představení periodik, ve kterých Kalista působil, ještě rozčlenění podle žánrů,

kterým se jako kritik věnoval. Tím získává práce ještě výraznější fragmentární ráz. Jakkoliv se Vojtěch Malínek snaží, nedaří se mu sjednotit Kalistovy postupy a východiska. A domnívám se, že vskutku stojí za to, aby byla jeho kritika pojmenována v syntéze celého materiálu i kontextu doby. (např. Rozhodně je třeba se v budoucnu pustit alespoň povrchně do pojmu duchové dějiny a jiných, které jsou založeny v dobovém filozofickém kontextu, vymezit mnohem pregnantněji fenomén selství a s tím související metafory jako půda, ale také cyklus, kruh a ještě jak to toho zapadá baroko a realismus, je třeba si také povšimnout si silně zatížených epitet smyslového vnímání, podivné role genderové dichotomie v kritikách atd..) Myslím, že nemáme mnoho takových originální kritické osobnosti, objímajících filosofii, sociologii historii a samozřejmě literatury samé.

Všechny texty vytvářejí jedinečný celek a snad i pro tentokrát platí, to co napsal Zdeněk Kalista v Lumíru 1935 v článku Poznámky literárně historické o Josefu Horovy (cituji právě podle Vojtěcha Malínka): „Co však především nás bude na tomto čtení zajímati, je neustálé prolínání dvou vysoce zajímavých literárních podob: autora a jeho objektu.“

I mě by moc zajímalo prolnutí Zdenka Kalisty se svými objekty.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji známku jedna.

Dr. Libuše Heczková

